

**CURTEA DE APEL
CHIȘINĂU**

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

4-35/5-2318 A.H. 10.24

**Curtea Constituțională
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28**

Curtea de Apel Chișinău, vă remite spre examinare sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra art.214 alin.9 lit.c) din Codul Administrativ, depusă de SRL Natural Gaz DC, reprezentată de către Pantaziev Artur.

**Anexă: sesizarea din 23 octombrie 2024
încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie**

Judecătorul Curții de Apel Chișinău

A. Braga

Angela Braga

13:40
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
Intrare Nr. 2119
"25" 10 2024

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.2. Persoană juridică

1. SRL „Natural Gaz D.C”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Alexei Șciusev, 55

2. IDNO 1019600046072, înregistrat la data de 08.10.2019

3. Administrator – Artur Pantaziev

5. Reprezentant – Artur Pantaziev

A.3. Instanța de judecată

1. Curtea de Apel Chișinău

2. Judecător/complet de judecată - BRAGA ANGELA

4. Adresa instanței de judecată: str. Teilor 4, MD-2043, Chișinău

5. tel: (022) 409 110; e-mail: cac@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. La data de 16.11.2023 „Natural Gaz D.C.” SRL a înaintat cererea de chemare în judecată privind anularea în parte a actului administrativ individual – Hotărârea ANRE nr. 649 din 27.10.2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 și a Anexei la Hotărâre în partea obligației „Natural Gaz D.C.” SRL de achitare, începând cu 01.11.2023 a contribuției financiare lunare în mărime de 759,629 lei, reieșind din cota de piață de 2,43%, și a solicitat aplicarea măsurilor asiguratorii prin suspendarea executării actului administrativ individual.

2. La data de 27.11.2023 Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani a emis încheierea nr. 3-3270/2023 prin care a dispus suspendarea, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, executării Hotărârii ANRE nr. 649 din 27.10.2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 și Anexei la Hotărâre în partea ce o vizează pe reclamanta „Natural Gaz D.C.” SRL privind obligația de achitare, începând cu 01.11.2023, a contribuției financiare lunare în mărime de 759 629 lei, reieșind din cota de piață de 2,43%.

3. La data de 07.12.2023 ANRE a contestat cu recurs încheierea nr. 3-3270/2023 din 27.11.2023.

4. Dat fiind aplicarea măsurilor asiguratorii de către instanța de judecată prin suspendarea executării hotărârii în privința „Natural Gaz D.C.” SRL, ANRE la data de 18.12.2023 a adoptat Hotărârea nr. 773 cu privire la modificarea Hotărârii ANRE nr. 649/2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2022. Însă, modificările introduse au un caracter formal și nu schimbă efectele Hotărârii ANRE nr. 649/2023. De fapt, scopul acestora este de a face neexecutabilă încheierea judecătorecii Chișinău (sediul Râșcani) nr. 3-3270/2023 din 27.11.2023.

5. La data de 15.02.2024 Curtea de Apel Chișinău a examinat recursul ANRE și l-a respins ca fiind neîntemeiat cu menținerea în vigoare a încheierii Judecătorecii Chișinău (sediul Râșcani) din 27.11.2023.

6. La data de 02.01.2024, în condițiile în care ANRE a adoptat Hotărârea nr. 773 din 18.12.2023 cu privire la modificarea Hotărârii ANRE nr. 649/2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2022, „Natural Gaz D.C.” SRL a depus cerere de majorare a pretențiilor prin completarea obiectului acțiunii nr. 3-3270/2023 depusă la data de 16.11.2023 și aplicarea măsurilor de asigurare de suspendare, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, a executării Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022, cu modificările introduse prin Hotărârea ANRE nr. 773 din 18.12.2023 în privința „Natural Gaz D.C.” SRL. Or, reieșind din circumstanțele noi apărute, luând în considerare că asigurarea acțiunii urmează să aibă ca finalitate, asigurarea unei protecții efective a drepturilor persoanei care invocă încălcarea lor prin activitatea administrativă ilegală a autorității publice, iar adoptarea Hotărârii ANRE nr. 773 din 18.12.2023 privind modificarea Hotărârii ANRE nr. 649 din 27.10.2023, anterior suspendată până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, diminuează eficacitatea măsurilor asiguratorii aplicate de instanța de judecată și corespunzător diminuează efectele încheierii nr. 3-3270/2023 din 27.11.2023.

7. La data de 09.04.2024 Judecătoria Chișinău (sediul Centru) a admis solicitarea de aplicare a măsurilor de asigurare și a dispus suspendarea, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, a executării Hotărârii ANRE nr. 649 din 27.10.2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022, cu modificările introduse prin Hotărârea ANRE nr. 773 din 18 decembrie 2023 în privința S.C. „Natural Gaz D.C.” SRL.

8. Ulterior, la data de 23.04.2024 ANRE a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 09.04.2024.

9. La 30.05.2024 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 125 pentru modificarea unor acte normative (MO nr.236-237/338 din 31.05.2024), fiind operate modificări la art. 214 al Codului administrativ nr. 116/2018. Proiectul a fost inițiat la 30.04.2024 de către deputații Radu Marian, Istratii Dorian și Spînu Victor, fiind votat în prima lectură la 16.05.2024.

10. Astfel, potrivit redacției noi, art. 214 alin. 9 lit. c) din Codul administrativ stipulează: „Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică: c) adoptate în temeiul art. 108¹ alin. 5 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.”

11. Conform art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016, Agenția stabilește metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, ținând cont de necesitatea acoperii costurilor stocurilor de securitate suportate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe parcursul perioadei de 12 luni anterioare, de asemenea stabilește periodicitatea achitării acestora. Contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate. Modul și termenele de achitare a contribuțiilor financiare se stabilesc în hotărârea adoptată de Agenție conform prezentului alineat. Hotărârile Agenției cu privire la contribuțiile financiare se adoptă în regim de urgență, în conformitate cu art. 9 alin. (7).

12. La 09.07.2024 ANRE a depus o cerere de recurs suplimentară împotriva încheierii Judecătorie Chișinău privind aplicarea măsurilor asigurătorii din 09.04.2024.

13. Drept argumente adițional recurentul (cererea de recurs pe care am recepționat-o prin poșta electronică la data de 19.08.2024), menționează că, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 125 din 30.05.2024 prin care au fost operate modificări la art. 214 al Codului administrativ.

14. Recurentul susține că potrivit modificărilor operate, nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică adoptate în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ).

ANRE concluzionează că art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ expres interzice suspendarea de către instanța de judecată a Hotărârii ANRE nr. 773 din 18.12.2023, deoarece ea a fost adoptată în scopul executării prevederilor art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

„Natural Gaz D.C.” SRL a obiectat prin a menționa:

1. Aplicarea legii invocate va încălca principiul neretroactivității legii;
2. Prin legea invocată s-a admis o ingerință într-o procedură civilă aflată pe rolul instanței de judecată, fapt ce constituie o încălcare a Convenției europene a Drepturilor Omului;
3. Prin adoptarea legii invocate au fost încălcate angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova prin aderarea la Tratatul de constituire a Comunității Energetice.

În privința încălcării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova prin aderare la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, subliniem următoarele.

Prin aderarea la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, Republica Moldova și-a asumat obligația de realizare a prevederilor tratatului. Acest fapt impune, inclusiv transpunerea în legislația națională a Directivelor europene în domeniul gazelor naturale și respectarea lor.

În acest sens, Republica Moldova a adoptat Legea cu privire la gazele naturale nr. 108 din 27.05.2016 (în continuare – Legea nr. 108/2016) care a stabilit principii și mecanisme conforme

Directivei 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale (în continuare – Directiva 2009/73/CE).

Potrivit art. 9 alin. (8) din Legea nr. 108/2016, Hotărârile și deciziile Agenției care vizează sectorul gazelor naturale, inclusiv hotărârile adoptate în conformitate cu art. 97, art. 113 și art. 113¹ din prezenta lege, se supun controlului judecătoresc în modul stabilit de Codul administrativ. Hotărârile și deciziile Agenției sunt executorii de la data adoptării/emiterii sau, după caz, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova ori de la data indicată în textul actului adoptat/emis și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac. Suspendarea hotărârilor și deciziilor Agenției, cu excepția hotărârilor prevăzute la art. 214 alin. (9) din Codul administrativ nr. 116/2018, poate avea loc doar prin încheiere judecătorească și doar în privința solicitantului.

Astfel, art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ îngrădește dreptul SRL „Natural Gaz D.C.” și a altor participanți la piaza gazelor naturale la un control judiciar asupra Deciziilor autorității de reglementare, garantat de Directiva 2009/73/CE și contravine prevederilor art. 41 alin. (16) și (17) al Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, potrivit căroră:

(16) Deciziile luate de autoritățile de reglementare sunt pe deplin întemeiate și motivate pentru a permite controlul judiciar. Deciziile sunt disponibile publicului, păstrându-se confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(17) Statele membre asigură existența la nivel național a mecanismelor adecvate care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în fața unui organism independent de orice parte afectată și de orice guvern.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are ca obiect declararea neconstituționalității prevederilor art. 214 alin. 9 lit. c) din Codul administrativ introduse prin Legea nr. 125 din 30.05.2024 pentru modificarea unor acte normative (MO nr.236-237/338 din 31.05.2024), ca fiind contrare art. 6, 9, 20, 23, 46, 54, 114, 126 din Constituție.

Cu referire la aplicabilitatea prevederilor la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, vom menționa:

La 16.05.2024 Radu Marian, deputat și Președinte al Comisiei economie, buget și finanțe a comunicat public pe pagina sa oficială de Facebook:

„Am votat în prima lectură un proiect cu două amendamente importante:

Al doilea amendament vine să întărească procesul de asigurare a țării cu stocuri de securitate de gaze naturale și să nu admită ca unii agenți economici să submineze acest proces prin intermediul proceselor de judecată.

Recent, mai mulți agenți economici au cerut în instanță suspendarea deciziei ANRE prin care se stabilesc contribuțiile acestor agenți economici. Într-un mod „miraculos”, instanța de judecată a suspendat aceste plăți doar pentru o singură companie. Iar acum, această companie, nu doar că intră în concurență neloială cu alți agenți economici, dar și subminează securitatea energetică a țării.

Mai mult decât atât, această decizie de instanță creează prejudicii majore companiei responsabile pentru crearea stocurilor de securitate, fiindu-i afectate interesele legitime prevăzute de lege de a-și recupera costurile suportate la constituirea volumelor de gaze naturale pentru securitatea țării.

Aceste experimente ale unor judecători și anumitor companii nu pot fi tolerate. Așadar, prin acest amendament excludem posibilitatea suspendării hotărârilor emise de ANRE în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale...”

Potrivit Notei informative la proiectul de lege, autorul menționează:

„Necesitatea intervenției se argumentează și prin asigurarea unor condiții echivalente de participare la tranzacțiile pe piața gazelor naturale pentru toți furnizorii de gaze naturale, cu excluderea mecanismelor juridice care sunt utilizate cu rea-credință de către unii participanți ai pieței de gaze naturale întru tergiversarea executării hotărârilor Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la crearea și menținerea stocurilor de securitate a gazelor naturale, pentru a obține avantaje concurențiale pe piața gazelor naturale”.

„Instituția suspendării actelor administrative în cazul hotărârilor ANRE privind aprobarea contribuțiilor financiare pentru stocurile de securitate, contravine scopului normelor legale care stabilesc urgența hotărârilor respective având în vedere imperativitatea formării și menținerii stocurilor de securitate de gaze naturale în scopul asigurării securității energetice a statului.”

„Aplicarea măsurilor de suspendare a hotărârilor respective, contravine interesului public general de a reduce riscurile de întrerupere a aprovizionării cu gaze naturale a consumatorilor din Republica Moldova.”

„Totodată, suspendarea executării hotărârii ANRE nr. 649/2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2022, constituie un risc iminent de suspendare a celorlalte hotărâri ce urmează a fi adoptate pentru aprobarea contribuțiilor

financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate pentru anul 2023 și 2024, fapt care pune în pericol securitate energetică a Republicii Moldova.”

„Suspendare executării hotărârilor autorității de reglementare privind aprobarea contribuțiilor în raport cu un anumit furnizor creează inechitate și discriminare între furnizorii de gaze naturale prin faptul că toți ceilalți furnizori de gaze naturale achită contribuțiile financiare pentru crearea stocurilor de securitate de gaze naturale pentru anul 2022, fapt ce distorsionează concurența loială pe piața gazelor naturale.”

„În lipsa unor mijloace efective care ar garanta executarea acestor hotărâri ale Agenției din momentul emiterii, există posibilitatea și riscul ca acestea să fie suspendate de către instanțele de judecată naționale, la solicitarea unor subiecți de rea-credință, cu scopul de a denatura concurența pe piața gazelor naturale și obține beneficii din situațiile respective”.

Prin recursul suplimentar din 09.07.2024 ANRE indică că aceste prevederi sunt aplicabile speței.

Respectiv, constatăm că, legea contestată a fost inițiată și adoptată anume pentru a interveni peste litigiul dintre reclamant pe marginea prezentei sesizări și ANRE.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederi relevante speței

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

- (1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.
- (2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.
- (3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sînt factorii de bază ai economiei.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

- (1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

- (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 114

Înfăptuirea justiției

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

...

h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Autorul prezentei sesizări notează din start că prezenta speță diferă de principiu de cazul soluționat de către Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 20 din 30.09.2019.

În prezentul caz dedus judecății Înaltei Curți, dreptul civil solicitat spre a fi securizat de către instanța de judecată prin măsura de asigurare a acțiunii este același care urmează a fi securizat prin soluția pronunțată pe fondul cauzei.

Legea contestată nu prevede măsuri clare de reparare a prejudiciului în cazul unei eventuale hotărâri privind admiterea acțiunii.

Legea contestată nu vine în contextul unei reforme, nu urmărește un interes public și atentează în mod inadmisibil la interesul privat al reclamantului.

În fapt, prin modificările operate, Parlamentul a admis un abuz de drept și a adoptat legea pentru a soluționa un litigiu concret aflat pe rolul instanței de judecată și este îndreptată împotriva unei singure persoane juridice. Însă una din trăsăturile (semnele) normelor juridice este - caracterul general și impersonal.

În acest sens, vom menționa:

1. Proiectul de lege a fost inițiat la 30.04.2024, adică ulterior inițierii procesului de judecată de către reclamant și emiterii actului judecătoresc privind suspendarea hotărârii ANRE;
2. Deputatul Radu Marian, unul dintre autorii legii a confirmat public, citez: „...Recent, mai mulți agenți economici au cerut în instanță suspendarea deciziei ANRE prin care se stabilesc contribuțiile acestor agenți economici. Într-un mod „miraculos”, instanța de judecată a suspendat aceste plăți doar pentru o singură companie. Iar acum, această companie, nu doar că intră în concurență neloială cu alți agenți economici, dar și subminează securitatea energetică a țării.

Mai mult decât atât, această decizie de instanță creează prejudicii majore companiei responsabile pentru crearea stocurilor de securitate, fiindu-i afectate interesele legitime prevăzute de lege de a-și recupera costurile suportate la constituirea volumelor de gaze naturale pentru securitatea țării.

Aceste experimente ale unor judecători și anumitor companii nu pot fi tolerate. Așadar, prin acest amendament excludem posibilitatea suspendării hotărârilor emise de ANRE în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale...”

Altfel spus, prin legea adoptată, Parlamentul a încălcat principiul separației puterilor în stat (art. 6 din Constituție) și a intervenit contrar art. 20, 23, 54, 114 din Constituție prin a înlocui justiția și a invalida un act judecătoresc pe cazul reclamantului prin excluderea posibilității suspendării hotărârilor emise de ANRE în temeiul art. 108¹ din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Vom mai nota și faptul că legea contestată a fost adoptată, fiind utilizate ipoteze false și manipulatorii, precum următoarele:

1. Nota informativă la proiect pornește de la ipoteza falsă că agenții economici care se adresează în instanța de judecată ar fi de rea-credință;
2. Nota informativă menționează în mod fals că ar putea apărea riscuri pentru securitatea energetică în eventualitatea în care hotărârea ANRE ar fi suspendată parțial de către instanța de judecată pe parcursul examinării litigiului la solicitarea unor agenți economici.

Aici este necesar de menționat:

- conform informației oficiale stocurile de securitate au fost deja formate, iar măsurile de asigurare aplicate pe cauza reclamantului nu au constituit impediment pentru formarea stocurilor;
- potrivit hotărârii ANRE nr. 649/2023 cota de piață a „Natural Gaz D.C.” SRL constituie doar 2,43%;
- circa 92% din piață constituie monopol de piață.

Este de remarcat faptul că, norma contestată, nota informativă la aceasta, dar și expunerile publice ale deputatului Radu Marian vin să confirme că scopul legii este apărarea intereselor unui agent economic privat favorizat de stat, fapt care este în contradicție cu principiile constituționale privind libertatea pieței și concurența loială, garantate de art. 9 și 126 din Constituție.

Cu titlu de diverse, reclamantul accentuează că nu neagă posibilitatea generării unor stocuri de securitate pe principii de solidaritate, doar că statul trebuie să respecte toate standardele UE și să transpună total legislația europeană cu privire la piața gazelor naturale, cum ar fi:

1. garantarea deplină a dreptului la un proces echitabil, inclusiv prin posibilitatea aplicării unor măsuri provizorii de către instanța de judecată în cazul unor litigii;
2. stabilirea unor măsuri compensatorii;
3. liberalizarea eficientă a pieței gazelor naturale și eliminarea oricăror bariere administrative care favorizează monopolul. Aici voi remarca și indicația nr. 34 din 18.12.2023 a ministrului finanțelor către autoritățile statului privind achiziția gazelor naturale doar de la anumiți furnizori.

Or, este inadmisibil, inequitabil și contrar standardelor de la art. 9 și 126 din Constituție ca în condițiile unei piețe de monopol, în lipsa unor măsuri compensatorii adecvate, în lipsa garantării depline a dreptului la un proces echitabil, prin emiterea unei legi pentru un caz concret pentru a invalida un act judecătoresc și a bloca accesul la justiție al reclamantului să pretinzi formarea unor stocuri de securitate pe principiile pieței libere europene.

În fapt, aceste stocuri și modul de formare al lor, dar și limitarea accesului la justiție atentează, contrar art. 54 din Constituție, la dreptul reclamantului garantat de art. 46 din legea supremă, destabilizându-i serios activitatea economică, angajamentele financiare asumate fără a i se oferi măsuri compensatorii și acces pe piață în condițiile unei concurențe loiale. Această lege favorizează monopolul.

Reieșind din argumentele formulate supra, solicităm:

Admiterea și examinarea în fond a sesizării privind excepția de neconstituționalitate;

A supune controlului constituționalității și a declara ca fiind neconstituțional art. 214 alin. 9 lit. c) din Codul administrativ aprobat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.125 din 30.05.2024 pentru modificarea unor acte normative (MO nr.236-237/338 din 31.05.2024.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

- Lucrările dosarului civil nr. 3r-269/24 (2-23163589-02-3r-14052024) în procedura Curții de Apel Chișinău.
- Nota Informativă la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Subsemnatul, Artur Pantaziev, declar pe propria răspundere că informațiile prezentate Curții sânt veridice.

23 septembrie 2024

Onorată Curte, primiți distinsele noastre considerații.

Artur Pantaziev

administrator

Digitally signed by Pantaziev Artur
Date: 2024.09.23 16:44:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dosarul nr. 3r-269/24
2-23163589-02-3r-14052024

Judecătoria Chişinău sediul Centru, judecător Viorica Dodon

ÎN CHEIERE

07 octombrie 2024

mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

În componenţa:

Preşedintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ghenadie Mîra
Victoria Sîrbu şi Angela Braga

examinând, fără participarea părţilor, recursul declarat de *Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică*, împotriva încheierii Judecătoriai Chişinău sediul Centru din 09 aprilie 2024, emisă în cauza de contencios administrativ la acţiunea înaintată de SC „Natural Gaz D.C.” SRL împotriva Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică cu privire la anularea actului administrativ,

c o n s t a ă :

La data de 16 noiembrie 2023, SC „Natural Gaz D.C.” SRL a depus cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Energetică cu privire la anularea actului administrativ.

Cere reclamanta SC „Natural Gaz D.C.” SRL suspendarea prevederilor Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuţiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 şi anexei la Hotărâre în partea obligaţiei „Natural Gaz D.C.” S.R.L. de achitare, începând cu 01 noiembrie 2023 a contribuţiei financiare lunare în mărime de 759,629 lei, reieşind din cota de piaţă de 2,43%; anularea Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuţiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 şi anexei la Hotărâre în partea obligaţiei „Natural Gaz D.C.” S.R.L. de achitare, începând cu 01 noiembrie 2023 a contribuţiei financiare lunare în mărime de 759,629 lei, reieşind din cota de piaţă de 2,43%.

Prin încheierea din 27 noiembrie 2023, s-a dispus suspendarea executării Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuţiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022 şi Anexei la Hotărâre în partea ce o vizează pe reclamanta S.C. „Natural Gaz D.C.” S.R.L. privind obligaţia de achitare începând cu 01 noiembrie 2023 a contribuţiei financiare lunare în mărime de 759 629 lei, reieşind din cota de piaţă de 2,43%.

Prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din data de 15 februarie 2024, s-a respins recursului declarat de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică, fiind menţinută încheierea judecătoriai Chişinău, sediul Râşcani din 27 noiembrie 2023.

La data de 02 ianuarie 2024, reclamanta SC „Natural Gaz D.C.” SRL a depus cerere de majorare a pretențiilor, completând obiectul acțiunii și solicitând aplicarea măsurilor de asigurare, solicitând în final anularea Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023 privind aprobarea contribuțiilor financiare lunare pentru costurile stocurilor de securitate din anul 2022, cu modificările introduse prin Hotărârea ANRE nr. 773 din 18 decembrie 2023 în privința „Natural Gaz D.C.” SRL și suspendarea, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, a executării Hotărârii ANRE nr. 649 din 27 octombrie 2023.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 aprilie 2024, s-a admis cererea de suspendare a executării hotărârii ANRE nr. 773 din 18.12.2023 în privința „Natural Gaz D.C.” SRL, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

La data de 23.04.2024, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a declarat recurs, prin care a solicitat admiterea acestuia, anularea încheierii primei instanțe și emiterea unei noi încheieri de respingere a cererii de suspendare a executării actului administrativ contestat.

La data de 24 mai 2024, SRL „Natural Gaz D.C.” a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea acestuia ca fiind neîntemeiat și menținerea încheierii instanței de fond fără modificări.

La data de 09.07.2024, a fost depus recurs suplimentar, prin care recurenta a pledat pentru anularea încheierii primei instanțe și emiterea unei noi încheieri de respingere a cererii de suspendare a actului administrativ contestat.

La data de 23.09.2024, intimata „Natural Gaz D.C.” SRL a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a reglementărilor art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ.

În motivarea acesteia, a indicat că, după depunerea de către ANRE a cererii de recurs, a fost adoptată Legea nr. 125 din 30.05.2024 pentru modificarea unor acte normative, prin care au fost operate modificări la art. 214 Cod administrativ, care a intrat în vigoare la data de 31.05.2024, iar la data de 09.07.2024, a fost depus recurs suplimentar, temeiurile invocate derivând din prevederile Legii nr. 125 din 30.05.2024.

Notează că, potrivit art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ, nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, adoptate în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale. Norma citată se referă la obiectul cauzei aflate pe rolul instanței de judecată și a recursului dedus judecătii.

Învederează că, în recursul suplimentar, recurenta ANRE indică că, art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ, expres interzice suspendarea de către instanța de judecată a hotărârii ANRE nr. 773 din 18.12.2023, aceasta fiind adoptată în scopul executării prevederilor art. 108¹ alin.(5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Face trimitere la prevederile art. 12¹ CPC, conform căruia, (1) în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Consideră că, la caz au fost întrunite prevederile legale ale normei pre-citate și în acest context, solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate și expedierea sesizării și a tuturor actelor cauzei civile, Curții Constituționale, pentru examinarea acesteia.

La data de 04.10.2024, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a depus referință la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, formulată de SRL "Natural Gaz D.C.", solicitând respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, reieșind din următoarele motive.

Colegiul notează că, art. 135 din Constituția Republicii Moldova statuează că, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; b) interpretează Constituția; c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției; d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane; e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova; f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile; g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice sesizate de Curtea Supremă de Justiție; h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid. Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

În conformitate cu art.4 din Constituția Republicii Moldova, dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

În acord cu reglementările legale prevăzute la art.20 din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.

Art.53 din Constituția Republicii Moldova, indică că, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Totodată, în temeiul art.54 din Constituția Republicii Moldova, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii

tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. Prevederile alin. (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Instanța de recurs precizează că, în concordanță cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

În același context, Colegiul menționează că, potrivit art.12¹ alin. (1) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

Din conținutul normei legale citate, Colegiul conchide că, procedura ridicării excepției de neconstituționalitate permite judecătorului să soluționeze situațiile, când în procesul judecării unei cauze, părțile sau judecătorul însuși se confruntă cu o incertitudine a normelor ce urmează a fi aplicate sub aspectul corespunderii cu Constituția.

Corespunzător, excepția de neconstituționalitate, reprezintă o acțiune procesuală de apărare, prin care Curtea Constituțională este sesizată asupra neconcordanței unor dispoziții legale, aplicabile sau deja aplicate în cauza dedusă judecării, cu dispozițiile Constituției.

Prin prisma celor reliefate supra, se impune de a remarca că, potrivit § 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Totodată, în § 83 din hotărârea menționată, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate, constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la § 82.

În ordinea de idei descrisă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată că, la caz sunt întrunite condițiile necesare pentru

ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 12¹ alin. (2) CPC și de Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016.

Colegiul reține că, conform normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, în cauza concretă pe care o examinează.

Colegiul învederează că, în speță, obiectul excepției de neconstituționalitate, îl constituie prevederile art. 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, potrivit căruia, Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică: c) adoptate în temeiul art. 108¹ alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale.

Colegiul punctează că, conform art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Prin prisma art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Instanța de recurs atestă că, obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția fiind ridicată de către reprezentantul intimatului "Natural Gaz D. C." SRL, care este parte a prezentului litigiu, iar prevederile contestate sânt aplicabile cauzei.

Drept consecință, Colegiul remarcă că, cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normei indicate supra, depusă de "Natural Gaz D. C." SRL, constituie o prerogativă a părții din proces.

Instanța de recurs, examinând solicitarea "Natural Gaz D. C." SRL cu privire la sesizarea Curții Constituționale, în vederea controlului constituționalității prevederilor art. 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ, consideră cererea întemeiată și pasibilă admiterii. Or, prevederile legale a căror control constituțional se solicită, sânt pertinente soluționării litigiului dedus judecării, iar normele vizate sub aspectul excepției formulate nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

În urma celor relatate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de "Natural Gaz D. C." SRL privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 214 alin. (9) lit. c) din Codul administrativ.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de a amâna examinarea recursului în prezenta cauză, rezultând din dispozițiile art. 12¹ alin. (3) CPC, conform cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână examinarea recursului.

Din aceste raționamente, în conformitate cu art. 195, 230 Cod administrativ, art. 12¹ Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

DISPUNE :

Se admite cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de "Natural Gaz D. C." SRL, în cadrul examinării, în ordine de recurs a cauzei de contencios administrativ, la acțiunea formulată de SC „Natural Gaz D.C.” SRL împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică cu privire la anularea actului administrativ.

Se transmite Curții Constituționale a Republicii Moldova, cererea depusă de "Natural Gaz D. C." SRL privind controlul constituționalității prevederilor art. 214 alin. (9) lit. c) Cod administrativ.

Se amână examinarea cererii de recurs declarate de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în prezenta cauză de contencios administrativ, până la pronunțarea Curții Constituționale a Republicii Moldova asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,
Judecătorul

Judecătorii

Ghenadie Mîra

Victoria Sîrbu

Angela Braga

*Correspunde
judecătore*

origina guler

Angela Braga

